

การพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach
ด้วยกระบวนการอาสาสมัคร

A Development of Early Childhood Development Reading Skills Program Based
on The Two-Generation Approach and Volunteer Management

กัมปนาท บริบูรณ์¹ รังรอง สมมิตร² กณิการ์ พงศ์พันธุ์สถาพร³ และรุจน์ ภาษา⁴

¹ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กทม.10110

^{2,3,4}ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กทม.10110

*gumpanat@g.swu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยกระบวนการอาสาสมัคร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และเพื่อหาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยกระบวนการอาสาสมัคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัย ประกอบด้วย ผู้เข้าร่วมในการทดลองคือผู้ปกครองอาสาสมัครจำนวน 15 ครอบครัว และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test Dependent ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดลองใช้กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยกระบวนการอาสาสมัคร พบว่า ผลการวัดความรู้ของอาสาสมัคร เรื่องพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Abstract

This study aims to experiment with the program to develop reading skills among early childhood learners based on the Two-Generation approach and volunteer management as created by the researchers. The sample group of this study consists of fifteen volunteer families of those who took part in the program experiment and five stakeholders in the childhood development center under the supervision of a local administrative organization. The data analysis consists of a t-test dependent method.

The results of the use of an early childhood development program based on the Two-Generation approach and volunteer management found that The result of parental knowledge

testing on volunteers reading skill development is that the average score after joining the program is higher than before joining it at a .05 level of statistical significance level.

คำสำคัญ การพัฒนาทักษะการอ่าน,กระบวนการอาสาสมัคร

Keywords Reading Skills Development, Two-Generation Approach, Volunteer management

บทนำ

การอ่านเป็นชุมทรัพย์แห่งปัญญาของผู้คนและสังคม แต่การทำให้เกิดนิสัยรักการอ่านไม่อาจเริ่มต้นจากการฝึกทักษะหรือสิ่งใดที่เป็นหลักการอันเคร่งเครียด กฎเกณฑ์สำคัญของการสร้างวัฒนธรรมการอ่านให้เกิดขึ้นในสังคมต้องเริ่มจากการให้การอ่านนำมาซึ่งความสุขความเพลิดเพลินแก่คนอ่าน แล้วจึงค่อยๆ ยกระดับความเพลิดเพลินเป็นการพัฒนาปัญญาเพื่อนำสู่สุขภาวะในวิถีชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับสังคม ทั้งนี้เพราะการอ่านออกเขียนได้ของประชากรมีผลต่อคุณภาพของประเทศนั้นๆ ข้อมูลจากมูลนิธิเพื่อการอ่านออกเขียนได้ (Literacy Foundation) ที่มีเครือข่ายอยู่ทั่วโลกได้รวบรวมความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและประมวลสรุปข้อเสียของการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ภายใต้ 2 หัวข้อใหญ่ ๆ คือผลเสียในแง่บุคคลและในแง่สังคม ในแง่บุคคล ทำให้ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจข้อมูลสำคัญๆ บั่นทอนโอกาสในการเข้าถึงการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นมืออาชีพของตนเอง มีผลต่อการมีงานทำหรือทางเลือกในการทำงานที่อาจต้องทำงานที่มีผลต่อแทนไม่มากรายได้น้อย เป็นงานที่มีคุณภาพต่ำเสี่ยงอันตรายใช้แรงงานหนักและเสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมาย ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองจนอาจมีแนวโน้มโดดเดี่ยวตนเองออกจากสังคมกลายเป็นพวกต่อต้านสังคมในบางกรณี ส่งผลต่อสุขภาพร่างกายโดยมีการศึกษาพบว่าคนไม่รู้หนังสือจะได้รับบาดเจ็บบ่อยเพราะอ่านคำเตือนหรือข้อควรระวังไม่ออก และยังทำให้ยากจนหนักขึ้นเพราะไม่เข้าใจระบบสวัสดิการของรัฐทำให้ไม่มีโอกาสใช้ประโยชน์ได้เต็มที่รวมถึงอาจรักษาโรคไม่หายขาดกลายเป็นโรคเรื้อรัง เพราะใช้ยาผิดประเภท ไม่เข้าใจใบสั่งยาของแพทย์ ในแง่สังคม ประเทศที่มีประชากรอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ในสัดส่วนที่สูงจะนำไปสู่ความอ่อนแอทางเศรษฐกิจเพราะขาดศักยภาพในการแข่งขัน ยิ่งไม่รู้หนังสือมากเท่าไรหรือมีอัตราการรู้หนังสือแบบอ่านออกเขียนได้อย่างแตกฉานในระดับต่ำก็ยิ่งทำให้อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดการขยายตัวเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว ขยายตัวได้เชื่องช้ามากขึ้นเท่านั้น การไม่รู้หนังสือและการอ่านที่ไม่แตกฉานยังส่งผลให้ประชากรมีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคมของประเทศในระดับต่ำซึ่งเป็นชนวนในการนำไปสู่ความแตกแยกของคนในสังคม ทั้งยังทำให้ประชาชนในประเทศนั้นๆ ไม่สามารถเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อชีวิตภายใต้บริบทของสังคมและการเมืองได้อย่างเท่าเทียมจนเกิดปัญหาสังคมอื่นๆ ตามมา

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการช่วยเหลือครอบครัวที่ยากจนซึ่งมีแนวทางคิดที่ เรียกว่า Two Generation Approach ในการพัฒนาพ่อแม่ยากจน และลูกไปพร้อม ๆ กัน ในขณะที่เดียวกันถ้ามีบริการอะไรที่เกี่ยวข้องกับพ่อแม่ ก็เอามาเชื่อมต่อไปพร้อม ๆ กัน โดยมีวัตถุประสงค์ คือความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ทางครอบครัว ผ่านการให้การศึกษามีคุณภาพแก่เด็ก การมีเส้นทางมีงานทำที่ชัดเจนและพ่อแม่ และการได้รับบริการสนับสนุนที่เกี่ยวข้องจากรัฐ ภายใต้โครงสร้างที่เหมาะสม ขั้นตอนซับซ้อนของระบบราชการจะถูกบังคับให้น้อยลง พ่อแม่และเด็กจะได้รับบริการสนับสนุนโดยตรงในฐานะเป็นครอบครัว (Chase-Lansdale, P. L., & Brooks-Gunn, J. 2014.)

แนวคิด Two Generation Approach The Aspen Institute. (2015). และ Connecticut General Assembly (2014) ได้ให้ความหมายของ Two-Generation Approach ว่าเป็นโปรแกรมที่ให้การสนับสนุนครอบครัวและแทรกแซงครอบครัว เพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริมให้มีการกำหนดนโยบายและออกแบบโปรแกรมที่ ประเมิน พ่อแม่-ลูกด้วยกัน, วางแผนโดยมีสมาชิกครอบครัวที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยเดียวกัน (single unit) และแก้ปัญหาความจำเป็นของครอบครัวในลักษณะหน่วยเดียวกัน เช่นกัน อยู่บนความเชื่อว่า Two-Gen approach สามารถช่วยครอบครัวได้โดยการทำงานเพื่อเพิ่มโอกาสให้แก่พ่อแม่ และเพิ่มความสำเร็จในโรงเรียนให้แก่ลูกไปพร้อมๆกัน การเรียนรู้และการดำเนินการของโปรแกรมต้องจัดไปพร้อมกันสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกันในรูปแบบของการศึกษาเด็กและการศึกษาของผู้ใหญ่

การใช้แนวทาง two - gen เพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะ เป็นการนำโลก 2 ใบซึ่งมักถูกแยกออกจากกัน (เน้นเฉพาะลูก หรือไม่ก็เน้นเฉพาะพ่อแม่) นำมาปรับเปลี่ยนหรือสร้างสรรค์นโยบายใหม่ ๆ ที่มุ่งเป้าไปที่ความต้องการจำเป็นของพ่อแม่และลูกด้วยกันไปพร้อม ๆ กัน นโยบาย two - gen สะท้อนให้เห็นผลการวิจัยจำนวนมากที่ชี้ให้เห็นว่าความเป็นอยู่ที่ดีของพ่อแม่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งยวดต่อความเป็นอยู่ที่ดีทางด้านสังคม อารมณ์ ร่างกาย และเศรษฐกิจของลูก ๆ ในทำนองเดียวกันความสามารถของพ่อแม่ที่จะประสบความสำเร็จทางการศึกษาหรือในการทำงาน ก็ได้รับผลกระทบมากพอสมควรจากความเป็นอยู่ของลูก ๆ

จากแนวคิดดังกล่าวทำให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนา เนื่องจากเด็กปฐมวัยว่าเป็นวัยที่สำคัญที่สุดสำหรับ พัฒนาการของชีวิต สิ่งที่ได้ก็ได้รับประสบการณ์และเรียนรู้ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิตจะมีผลต่อการวางรากฐานที่สำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กเมื่อเราเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กอย่างมีประสิทธิภาพและเมื่อเด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยให้เขาเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต

เนื่องจาก Two generation เป็น เพียง Approach เพื่อให้การดำเนินการจัดการให้เป็นไปอย่างมีระบบจึงใช้กระบวนการอาสาสมัครมาใช้ในการจัดการเนื่องจาก เป็นการจัดการที่ทำให้เกิดประโยชน์มีความสัมพันธ์ในชุมชน เพราะการที่บุคคลหลายคนเข้าไปร่วมในการดำเนินงานมีส่วนในการกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน โดยการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมกระบวนการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมประเมินผลงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มหรือองค์กร

จะเห็นได้ว่าแนวคิด Two Generation Approach มีส่วนช่วยในการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยนำกระบวนการอาสาสมัครเป็นวิธีดำเนินการ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญและในการนำความรู้ที่รับไปใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยและยังส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต และเพื่อให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถพัฒนาเศรษฐกิจสังคมต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยกระบวนการอาสาสมัคร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. เพื่อหาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยด้วยกระบวนการอาสาสมัคร

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยกระบวนการอาสาสมัคร นำเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากิจกรรมทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยด้วยกระบวนการอาสาสมัคร

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยด้วยกระบวนการอาสาสมัครในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ขั้นตอนที่ 4 การหาประสิทธิผลของกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด

Two – Generation Approach ด้วยด้วยกระบวนการอาสาสมัคร

ผลการวิจัย

1.การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า

1) การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านภาษาทักษะการอ่าน สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม

โภชนาการและสุขภาพกายของเด็กปฐมวัยที่มีผลต่อ พัฒนาการตามวัย

2) ต้องการทราบวิธีการให้ความช่วยเหลือเด็กที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย ที่ได้เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดูแลเด็กให้เป็นไปตามรายกรณี และแยกเป็นรายกรณี รวมถึงผลิตสื่อ และ ของเล่นที่เหมาะสมกับพัฒนาการ

2.การพัฒนากิจกรรมทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยด้วยกระบวนการอาสาสมัครผู้วิจัยได้เลือกนำข้อมูลด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ซึ่งเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ของแนวคิด Two-Generation Approach และ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านภาษาทักษะการอ่านและกระบวนการอาสาสมัคร มาออกแบบเป็น คู่มือดำเนินการ 1) คู่มือกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ด้วยกระบวนการอาสาสมัคร 2) คู่มือกิจกรรมพัฒนาผู้ปกครอง เรื่อง ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย

การทดลองกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยกระบวนการอาสาสมัคร จากการทดลองมีผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการทดลองดังนี้ ผู้วิจัยนำแบบวัดพัฒนาทักษะการอ่านของอาสาสมัครที่เป็นผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 15 คน มีผลพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยดังรายละเอียดในตาราง ตาราง 1 แสดงผลการวัดพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

การทดสอบ	n	X	S.D.	t	df	Sig.
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	15	13.73	4.22	8.79	14	.000
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	15	22.27	1.83			

จากตารางพบว่า ผลการวัดความรู้ของผู้อาสาสมัคร เรื่อง พัฒนาการทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยด้วยกระบวนการอาสาสมัคร ก่อน-หลัง การเข้าร่วมกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.73 และหลังการเข้าร่วม

โปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.27 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนนเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การหาประสิทธิผลของกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยตัวกระบวนการอาสาสมัคร โดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้เสีย ผลของการสนทนากลุ่มตามประเด็นที่กำหนดเพื่อนำผลมาพัฒนากิจกรรมเพิ่มเติม โดยภาพรวมกระบวนการของกิจกรรมนี้มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้กับบริบทอื่นแยกเป็นประเด็นพบว่า

1) ความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือ เรื่อง การให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก(ทักษะการอ่าน) พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอความคิดเห็นว่ากิจกรรมที่ทำให้อาสาสมัครและผู้ปกครองเรียนรู้ไปพร้อมๆกันกับเด็กทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของตนเอง ช่วยให้อาสาสมัครมีทักษะการอ่านที่ดีขึ้น และทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองได้มีกิจกรรมร่วมกันกับลูก พร้อมทั้งยังสามารถลดการใช้เวลาไปกับเทคโนโลยี เช่น สมาร์ทโฟน คอมพิวเตอร์ เป็นต้น สามารถขยายผลไปยังบริบทอื่นๆได้

2) การจัดการเรียนรู้และกิจกรรมแบบคู่ขนานระหว่างผู้ปกครองกับลูก มีข้อดีข้อจำกัดอย่างไร พบว่า เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว ผู้ปกครอง ต้องมีเวลาร่วมกิจกรรมกับลูกและควรเป็นผู้มีความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ตลอดจนเป็นตัวแบบให้กับเด็กในการอ่าน มากขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่อภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดเห็นว่าสภาพและความต้องการการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ในเรื่องการให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กต้องการมีความรู้เกี่ยวกับ

1) การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านภาษาทักษะการอ่าน สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม โภชนาการและสุขภาพกายของเด็กปฐมวัยที่มีผลต่อ พัฒนาการตามวัย

2) ต้องการทราบวิธีการให้ความช่วยเหลือเด็กที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย ที่ได้เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดูแลเด็กให้เป็นไปตามรายกรณี และแยกเป็นรายกรณี รวมถึงผลิตสื่อและ ของเล่นที่เหมาะสมกับพัฒนาการสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่12(พ.ศ.2560–2564)การพัฒนา ศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของ พลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่21 และคนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐาน การศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ เด็กแรกเกิด -5 ปี มีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้น (สุรภา เกตุมาลา สุมลนิตย์เกิหนุนวงศ์และวิภาวรรณ สุข สติธัย,2559)สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2560)

2.การพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยกระบวนการอาสาสมัคร พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยมีทักษะการอ่านเพิ่มขึ้นหลังการเข้าร่วมโปรแกรม เนื่องจากโปรแกรมมีการดำเนินการที่ชัดเจนและมีกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการอ่านทั้งที่โรงเรียนและบ้าน พร้อมทั้งผู้ปกครองยังมีกิจกรรมร่วมกับลูกที่บ้านทำให้เด็กปฐมวัยที่พัฒนาทักษะการอ่านที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ Chase-Lansdale; & Brooks-Gunn (2014) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สนับสนุนให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two generation approachว่า “การเรียนรู้ในระยะต้น จะทำให้เกิดการเรียนรู้ในระยะต่อมา การมีทักษะในระยะต้น จะทำให้เกิดทักษะในระยะต่อมา” ในทำนองเดียวกัน สิ่งแวดล้อมในบ้านเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก สิ่งแวดล้อมจะมีลักษณะเช่นไรขึ้นอยู่กับคุณลักษณะและประสบการณ์ของพ่อแม่ เช่น การได้รับการศึกษา การมีงานทำ ระดับรายได้ ภาวะสุขภาพกายและสุขภาพจิต ความสามารถในการรับมือกับความเครียด วิธีการสื่อสารระหว่างพ่อกับแม่ ระหว่างพ่อแม่กับลูก และกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว ดังนั้นการจะเปลี่ยนทิศทางการชีวิตของเด็กจากครอบครัวรายได้น้อย ผู้จัดทำโปรแกรมต้องมุ่งเข้าไปที่การพัฒนาตัวเด็กและสิ่งแวดล้อมทางบ้านของเด็กไปพร้อมๆกัน Two-Generation ที่มุ่งเน้นพัฒนาทุนมนุษย์จึงมักดำเนินการเปลี่ยนแปลงเด็กโดยการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้และความสามารถทางสังคมโดยผ่านโปรแกรมปฐมวัยศึกษา และเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่บ้านของเด็กโดยการส่งเสริมให้พ่อแม่มีการศึกษามีงานทำ และมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและสอดคล้องกับ บงกช ทองเอี่ยม กัมปนาท บริบูรณ์ และอำไพ เกียรติชัย (2560) ที่กล่าวว่า การหาประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผลของการสนทนากลุ่มตามประเด็นที่กำหนดเพื่อนำผลมาพัฒนาโปรแกรมเพิ่มเติม โดยภาพรวมกระบวนการของโปรแกรมนี้ประสิทธิผลที่ดีและสามารถนำไปใช้ได้กับบริบทอื่นประกอบด้วยองค์ประกอบ ชื่อโปรแกรม(Program title) หลักการและเหตุผล (Rationale)วัตถุประสงค์ (Objectives) เนื้อหาของโปรแกรม (Content) กิจกรรม(Activities) วิธีดำเนินการ (Procedure)ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Expected outcomes) วิธีการประเมินผลโปรแกรม (Program evaluation) และคู่มือดำเนินการ (Program manual)

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นว่า นโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งสำคัญถ้าหน่วยงานที่มีการดูแลเด็กปฐมวัยต้องได้รับความร่วมมือจากหลายๆ องค์กร รูปแบบกระบวนการอาสาสมัครนี้สามารถเป็นแบบอย่างที่น่าไปปรับใช้กับหน่วยงานที่มีการดูแลเด็กปฐมวัยสามารถปรับใช้กับในบริบทอื่นๆได้อีกโดยการสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการในสถานที่นั้นๆได้ตามความเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

บงกช ทองเอี่ยม กัมปนาท บริบูรณ์ และอำไพ เกียรติชัย.(2560).การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิดTwo-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม. **Veridian E-Journalฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ**. 10(2)พฤษภาคม –สิงหาคม 2560.773-793.

สุรภา เกตุมาลา สุมลนิตย์ เกิดหนูวงศ์ และวชิรวรรณ สุขสถิตย์..(2559).การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแนวคิด Two – Generation Approach ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ. **วิจัยทางการศึกษา**.11(1).172-187.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2560).**แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)**.กรุงเทพฯ:สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

Chase-Lansdale, P. L., & Brooks-Gunn, J. (2014).Two-Generation Programs in the Twenty-First Century. *Helping Parents, Helping Children: Two-Generation Mechanisms*, 24(1), 13-39.

Connecticut General Assembly. (2014). **A Two-Generational Approach Helping Parents Work and Children Thrive**. Retrieved April 29 2021 from https://www.cga.ct.gov/app/related/20150323_Briefing%20on%20Two-generational%20Strategies/TwoGenerational%20Approach%20Report%20-%20FINAL.pdf.

The Aspen Institute. (2015). **Two-Generation Playbook**. Washington DC: Ascend at the Aspen Institute.